

ANKETA NA TÉMA MĚSTSKÝ ARCHITEKT

V současné době probíhá na odborné i politické úrovni živá diskuse o činnosti, působnosti a pravomocech, resp. nezávislosti městského architekta. Redakce U&ÚR v této souvislosti oslovila architekty zastávající tuto funkci. Vycházeli jsme přitom z jejich seznamu uvedeného na webových stránkách České komory architektů. Ve spolupráci s redakční radou jsme formulovali a elektronicky odeslali osm otázek s prosbou o pokud možno stručnou odpověď. Obdrželi jsme celkem 28 odpovědí, přičemž tři z respondentů zastávají pozici externího městského architekta ve dvou municipalitách (Napajedla a Spytihněv, Uničov a Litovel, Ústí nad Orlicí a Poděbrady).

Převažující většina respondentů zastává pozici městského architekta v externím smluvním vztahu, přičemž většinou jde o menší města/městské části (v případě Prahy)/obce, ale jsou zde výjimky, například Jičín a Veselí nad Moravou zaměstnávají městského architekta interně. Naopak České Budějovice mají městského architekta v externím smluvním vztahu.

K jednotlivým otázkám:

Považujete za vhodnější pro činnost architekta města/obce externí spolupráci, nebo interní vztah s městem/obcí, z jakých důvodů?

Bílina

Nedokážu posoudit. Externí forma spolupráce není pro mou spolupráci s městem nikterak limitující či omezující, forma spolupráce nemá vliv na práci, na zadávání úkolů atp. Nevnímám žádný problém v externí spolupráci.

Blatná

Oba způsoby mají svá pro a proti. Pro menší a až střední města a obce považují za jednoznačně vhodnější externí spolupráci, pro větší města interní.

Brandýs nad Labem

Externí s možností řešit vlastní projekty. Tato varianta podle mne zaručuje větší nestrannost a objektivnost.

Břeclav

Záleží na velikosti města, v případě města s cca 25 tisíci obyvateli je dostačující externí spolupráce, u externí spolupráce je výhodou nezávislost v rozhodování.

Červený Kostelec

Externí, z důvodu praxe ve vlastním architektonickém ateliéru.

České Budějovice

Každá z variant má své výhody. V obou případech je nezbytné porozumět urbanistickým vztahům a z toho vyplývajícím rozvojovým potřebám města. Externí spolupráce může být úžeji profesně zaměřená. Umožňuje širokou kooperaci napříč odbory městského úřadu, protože část agendy zůstává v jejich gesci. Interní vztah je vhodnější pro velká města se samostatným odborem a velkou stavební aktivitou. Výhodou jsou podmínky pro operativní účast na příslušných jednáních vedení města a úřadu. Může být obtížnější zachovat si určitou nezávislost a sladit odbornost s běžným úřednickým postavením.

Český Krumlov

V ideálním případě obojí. Jinak pro menší města externí, pro větší (nad 20 tisíc obyvatel) stálý odbor/kancelář architekta města.

Děčín

Kvalitní architekt se velmi obtížně z hlediska finančního ohodnocení vejde do standardních tabulek. Obecně si ale myslím, že smysluplnou spolupráci je možno nastavit v obou případech.

Dolní Břežany

Lepší externí. Člověk je nezávislý a udrží si nadhled.

Frýdek-Místek

Považuji za vhodnou interní spolupráci formou plného nebo částečného úvazku. Jde o vzájemné partnerství, kdy specifika práce vyžadují obeznámení jak s obcí, tak s fungováním úřadu, a to v pravidelné frekvenci. Proto je podle mě alespoň v začátcích lepší pevnější a intenzivnější forma pracovního vztahu, která se pak může rozvolňovat do dohody o provedení práce nebo fakturace.

Chrudim

To závisí na mnoha okolnostech, například na velikosti sídla.

Jičín

Nedá se říci, který vztah je vhodnější, oba mají svá specifika. Záleží na velikosti řešeného území a rozsahu přidělených úkolů.

Jihlava

Záleží na velikosti města. V případě Jihlavy mi vyhovuje interní vztah. S ohledem na rozsah práce není možná např. práce na dohodu. Oproti formě např. samostatné příspěvkové organizace je užší a lepší spolupráce s dalšími odbory v rámci magistrátu.

Litoměřice

Za vhodnější považuji externí spolupráci. Dobré je, když může být smlouva uzavřena, po určitém období, na dobu neurčitou. Z mé strany je to pocit větší svobody při předkládání návrhů a odborných argumentů a současně také větší zodpovědnost při jejich obhajobě. Výhodou je také přímá spolupráce se zaměstnanci jednotlivých odborů městského úřadu, s investory i obyvateli města.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Asi záleží na velikosti obce a finančních možnostech, ale u větších měst patrně lépe funguje interní vztah prostě proto, že je po všech stránkách pevnější – důležitý je přenos informací.

Napajedla, Spytihněv

Externí – je více nezávislá na samosprávě.

Olomouc

V případě velikosti města jako je Olomouc považuji vzhledem k rozsahu činností útvaru hlavního architekta a jejich časové náročnosti interní vztah jako jediný možný.

Orlová

Domnívám se, že jsou obě varianty vhodné, a že mohou vykrýt různé potřeby jak malých, tak velkých obcí a měst.

Praha 15

Ze šesti let ve funkci architekta městské části jsem první dva roky pracoval jako zaměstnanec úřadu. Následně se tato forma změnila na externí spolupráci, takže mám tyto možnosti fakticky i prakticky srovnat. Proto se mi externí spolupráce zdá daleko výhodnější z hlediska dalších pracovních a časových možností architekta, ale i z hlediska časové, praktické, ale také finanční náročnosti úřadu.

Praha 20

Obojí má svá pro i proti, funkci jsem vykovala externě a výhoda byla v tom, že jsem nebyla vázána na jiné úředníky úřadu a hlavně jsem byla mimo představitele městské části, tím jsem byla nezávislá.

Přerov

Externí spolupráci považuji za vhodnější s ohledem na vyšší pravděpodobnost a možnost uchování nezávislého pohledu. Rovněž názor externího experta je obecně vnímán jako potenciálně „odbornější“ než názor zaměstnance. V neposlední řadě umožňuje externí pozice odstup a nadhled nad některými problematikami.

Rožnov pod Radhoštěm

Bude se lišit v závislosti na rozsahu úkolů a velikosti města nebo obce. Limit pro vhodnost zaměstnání obecního architekta na plný úvazek vidím někde mezi 30–40 tisíci obyvateli.

Slavkov u Brna

Vzhledem k velikosti města je mé vytížení 1/10 až 1/5 úvazek, tedy externí spolupráce je vhodnější.

Šlapanice

Na tuto otázku neexistuje relevantní odpověď. Je totiž závislá na velikosti sídla a na míře jeho aktivity při nápravě zděděných chyb a zanedbaností, při zlepšování parametrů kvality života a na míře rozvojových ambicí. U větších a velkých měst je externí činnost městského architekta nemyšlitelná. Dokonce nemusí stačit ani interní jednotlivec, ale vyžaduje to vícehlavý multidisciplinární tým. Otázku lze ale chápat také jinak – zda u větších měst s „kanceláří městského architekta“ (ať už nese jakýkoliv název), má být toto pracoviště součástí radnice (magistrátu), anebo samostatnou složkou – příspěvkovou organizací méně závislou na politických turbulencích, s větší mírou svéprávnosti a zodpovědnosti. Po minulých zkušenostech (byl jsem hlavním architektem města Olomouce v letech 1987 až 92 – tedy za obou režimů) preferuji jednoznačně variantu samostatné organizace, ovšem s jasně vymezenými úkoly, pravomocemi, zodpovědností a kontrolou (skládáním účtů).

Uničov, Litovel

Záleží na velikosti obce či města. U menších bych doporučil externí spolupráci na základě smlouvy – buď o vykonávání prací za hodinové sazby dle postupných pokynů města, u větších prací, jako bývají územní studie, pak na základě samostatné smlouvy.

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Záleží na velikosti města/ obce. U menších sídel výrazně převládá externí forma – např. jedenkrát týdně

Veselí nad Moravou

Obojí má své přednosti i nevýhody, klíčový je postoj a cíle politické reprezentace (v rámci period volebních období).

Vysoké Mýto

Externí spolupráce, zachování vlastní architektonické praxe = nezávislý finanční příjem = možnost větší nezávislosti při rozhodování ve věcech týkajících se činnosti městského architekta.

Je vaše činnost zaměřena především na rozvoj města/obce, nebo spíše na jednotlivé záměry?

Bílina

Především na jednotlivé dílčí úkoly.

Blatná

Obojí. Větší záměry a rozvoj se připravuje dlouhodobě a nárazově (vzhledem k omezenému rozpočtu a nejistotě kontinuity politické reprezentace). Jednotlivé záměry se řeší častěji a průběžně.

Brandýs nad Labem

Na oboje.

Břeclav

Činnost je zaměřena nyní na koncepční záležitosti rozvoje města, zásady, soutěže, apod. Dříve, před zkrácením úvazku z důvodů pandemie se ovšem řešila také řada konkrétních jednotlivých záměrů.

Červený Kostelec

Nezaměřuji se. Řeším s městem postupně to, co je potřeba.

České Budějovice

To vnímám jako neoddelitelně související. Dlouhodobé koncepce je třeba naplnit jednotlivými, postupně realizovanými záměry. Jedině takové pojetí může být městu prospěšné.

Český Krumlov

Ze tří čtvrtin na strategický rozvoj města, z jedné čtvrtiny na konkrétní záměry.

Děčín

Oboje. Zabývám se jak tématy komplexního rozvoje, tak i jednotlivými projekty. Podle mého názoru se tyto pohledy velmi dobře doplňují.

Dolní Břežany

Na obě. Ze začátku se město formovalo, tak to bylo více o vizích, nyní je to více o vypisování soutěží, zadávání podmínek a přisídání v komisích, od jednání s většími developery po řešení komplikovaných a sporných případů u staveb, až po problémy s průhledností oplocení v centru Obce.

Frýdek-Místek

Hlavní osnova mé práce je dlouhodobá, a k tomu směřuji i hlavní výstupy – manuály strategie. Ta se ale propisuje do konkrétních záměrů. Jsem tedy nositel obecné myšlenky o tom, jak to bude vypadat v budoucnosti, kterou ale pomáhám tvořit v dílčích krocích – aktuálních záměrech.

Chrudim

Samozřejmě na obojí.

Jičín

Spíše na jednotlivé záměry, jelikož rozvoj města má na úřadě v gesci Odbor územního plánování a rozvoje města. I přes to se snažím do plánování a rozvoje města přispívat.

Jihlava

Činnost je rovnoměrně rozprostřena mezi rozvoj města a přípravu jednotlivých záměrů.

Litoměřice

Úkolem městského architekta je zabývat se celým správním územím města, tedy jak zastavěnou částí, tak okolní krajinou. Městský architekt by měl vnímat také roli města, kterou zastává pro jeho přirozené spádové území – sídelní celek.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Rozhodně více na rozvoj města, ale na jednotlivé záměry také; ostatně jednotlivé záměry jsou součástí rozvoje města (většinou).

Napajedla, Spytihněv

Spíše na jednotlivé záměry, rozvoj je dán platným územním plánem, detaily řešíme se samosprávou.

Olomouc

Útvar hlavního architekta se zabývá koncepčním rozvojem města zejména v oblasti urbanismu, veřejných prostranství, dopravní a technické infrastruktury od měřítka na úrovni celého města po jednotlivé dílčí záměry, jejichž investorem je jak město, tak soukromí investoři.

Orlová

Jednotlivé záměry.

Praha 15

Jednoduchá otázka, náročná odpověď. Důležité je, co od architekta chce městská část. Vztah určeného politika pro územní rozvoj (nejenom) a osoby architekta je velice důležitý. Zažil jsem dvě diametrálně rozdílné situace. V prvním případě jsem byl pouze „pisálkem“ v případě vypracování podkladů v rámci řízení vedených stavebním úřadem, kde byla městská část účastníkem, případně přípravy materiálů pro radu či zastupitelstvo v oblasti územního rozvoje. Ve druhém jsou úkoly náročnější a pro moji osobu vyhovující. Tím je podílení se na přípravě studií určitých rozvojových území, konzultací přímo s investory a jiných subjektů v území, a v neposlední řadě vyjádření svého subjektivního názoru na záměr.

Praha 20

Devadesát procent jednotlivé záměry, deset procent rozvoj města.

Přerov

Mnoho jednotlivých záměrů, které jsou vedeny snahou o koncepční rozvoj města.

Rožnov pod Radhoštěm

Městský architekt v Rožnově je k dispozici pro konzultace stavebních záměrů jednotlivých stavebníků, ale věnuje se především vlastním projektům města.

Slavkov u Brna

Tak i tak.

Šlapanice

To jsou dvě strany jedné mince, které jsou neoddělitelné. Nemůžete vsazovat jednotlivé kamínky mozaiky (stavební záměry) do prostoru sídla, aniž tušíte, k čemu směřujete. Územní plán v současné podobě, k tomu nestačí – je to totiž dort psa a kočičky, pokoušející se absurdně sloučit koncepci sídla a podklad pro rozhodování v území. A nezvládá dobře ani jedno ani druhé. Koncepce je nečitelná, nekontrolovatelná, krátkozraká a regulativy pro rozhodování jsou zoufale nedostatečné. Samozřejmě si poradíme, ale musíme hledat boční cesty k řešení, které doopravdy funguje – což není při nevyhnutelném dodržování současného stavebního zákona a současné podoby územního plánování, které jsou dávno po klinické smrti, úplně snadné. Bylo by to vše mnohem jednodušší, kdyby naše územní plánování odpovídalo 21. století, bylo připraveno na nabídky (ale také hrozby) globalizovaného světa. Kdyby aktivity samospráv v oblasti ÚP nebyly chápány jako revolta, ale projev blahodárné subsidiarity. Aby pochopilo a připustilo, že se posunula hranice individuální svobody, že úředník orgánu státní správy nemůže své subjektivní názory vydávat za veřejný zájem.

Uničov, Litovel

Na jednotlivé záměry a jejich soulad s ÚP, či v případě potřeby změny ÚP, ÚP je pak zpracován samostatně specializovaným subjektem.

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Převládá činnost související s rozvojem sídla, ale také s ochranou jeho hodnot.

Veselí nad Moravou

Na jednotlivé záměry (ale občas se rozšiřují na větší rozvojové cíle).

Vysoké Mýto

Oboje, v posledním době rozvoj města 75–80 %, jednotlivé záměry 20–25 %.

Je hlavní obsah Vaší činnosti určován představiteli samosprávy města/obce nebo potřebami úřadu města/obce?

Bílina

Převažují úkoly samosprávy města (cca 80 %).

Blatná

Obojí. Městské a dlouhodobější rozvojové záměry iniciuje samospráva. Úřad (ORP, pořizovatel a stavební úřad) iniciuje metodická a koncepční témata a otázky ohledně soukromých (většinou drobnějších) záměrů.

Brandýs nad Labem

Z převážné většiny představiteli samosprávy.

Břeclav

Většinou jde o vzájemnou spolupráci obou, koncepční záležitosti ovšem řešíme hlavně s místostarostou a starostou.

Červený Kostelec

Aktuálními potřebami obce.

České Budějovice

Reprezentace města je nositelem témat, odbory úřadu jsou výkonnými složkami. Za jediné možné považují být v pravidelném kontaktu jak s vedením města, tak s odbory úřadu. Obě součásti úřadu by měly být schopné porozumět doporučení městského architekta, a vyhodnotit ho.

Český Krumlov

Vlajeme v závěsu deficitu péče o veřejný prostor okrajových částí města, městské periferie, o říční břehy, o celkovou koncepci rozvoje, čehož jsou si čelní představitelé samosprávy města vědomi – takže lze konstatovat, že strategie jde ruku v ruce s obsahem potřeb obce.

Děčín

Především je náplň mé práce určena problematikou obce, samosprávy. Ta je po svém pojmenování a uchopení řešena úřednickým aparátem. Já v případě potřeby zasahuji do všech fází tohoto procesu.

Dolní Břežany

Potřebami obce.

Frýdek-Místek

Z jedné třetiny je určován představiteli samosprávy, z jedné třetiny mou osobou. Další třetinu tvoří režie – konzultace se státní správou, s ostatními odbory, ad hoc problémy, provozní témata, studium.

Chrudim

Logicky obojí.

Jičín

Hlavní obsah mé činnosti je určován představiteli samosprávy města. Další významnou část mojí pracovní činnosti tvoří práce pro potřeby městského úřadu. Spolupracuji s jednotlivými odbory v oblasti urbanismu a architektury zejména s odborem dopravy, odborem školství, památkovou péčí, odborem životního prostředí a odborem majetku města.

Jihlava

Převažuje činnost z iniciativy samosprávy.

Litoměřice

Na obsahu činnosti městského architekta v Litoměřicích se domlouvám především s vedoucím Odboru územního rozvoje. Obsah činnosti tak reaguje na aktuální potřeby města, jednotlivých složek úřadu města, jeho obyvatel a investorů. Obsah potřebné analytické urbanistické činnosti si volím sám a tak přispívám k identifikaci problémů a nedostatků, zejména těch, které již obyvatelé města nevnímají (místní slepota).

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Primárně představiteli samosprávy města, sekundárně úřadem.

Napajedla, Spytihněv

Samosprávou, stavebním úřadem a jednotlivými potencionálními investory (stavebníky).

Olomouc

V oblasti samosprávné činnosti je magistrát řízen volenými představiteli samosprávy, z toho vyplývá i odpověď na položenou otázku.

Orlová

Úřad 80 %, samospráva 20 %.

Praha 15

V mém současném postavení je ochota naslouchat můj názor i v případě nového podnětu. Držím se hesla: „nepřesvědčuji, inspiruji“

Praha 20

V mém případě se jednalo především o „kontrolu“ souladu navržených staveb s územním plánem a dále o konzultační činnost s představiteli obce na úřadech (IPR Praha, MHMP...).

Přerov

Otázka není zcela jasná – jedná se o rozlišení politická reprezentace / úřad, nebo úřad na úseku samosprávy / úřad na úseku státní správy? Převážně je práce určována úřadem – samosprávou – jedná se zejména o součinnost při přípravě projektů, realizaci záměrů a hájení zájmů města jakožto účastníka stavebních řízení na území obce.

Rožnov pod Radhoštěm

Tak i tak. Pokud přijde úkol od samosprávy, řeším jej, ale zároveň přicházím s vlastními podněty, nebo aktivně vstupuji do již započatých aktivit města, které připravují jiné odbory, a ke kterým jsem nebyl původně přizván.

Slavkov u Brna

Tak i tak. Pokud jde o vize rozvoje a o koncepci, jsou jejími nositeli zástupci samosprávy.

Šlapanice

„Moje“ město má už druhé volební období štěstí na osvědčenou politickou reprezentaci, která si uvědomuje, že bez konzultací a diskuse s městským architektem (ale nejenom s ním) nelze činit správná rozhodnutí zajišťující moudrou a zodpovědnou správu, kultivaci a rozvoj města.

Obsah mé činnosti tak vyplývá ze synergie městského architekta, samosprávy, občanů, komise územního rozvoje (složené ze špičkových odborníků rozhodujících oblastí), odborů radnice, dobré praxe odjinud.

Uničov, Litovel

Obojí, spíše ale úřadem města – odborem výstavby a územního plánování.

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Spolupráce probíhá jak s vedením města (samospráva), tak se státní správou (stavební úřad).

Veselí nad Moravou

Hlavní obsah mé činnosti je určován představiteli samosprávy města.

Vysoké Mýto

Zpravidla představiteli samosprávy města (75 %), dalších 25 % si vymýšlím sám, anebo jsou doplněny potřebami státní správy.

V čem spatřujete význam, přínosy a problémy činnosti architekta města/obce?

Bílina

Přínosy:

1. Možnost ovlivnit záměry (primárně městské, ale také soukromé) na území města, které ovlivňují vizuální podobu města a zejména vzhled veřejných prostorů.
2. Možnost (i když často jen omezeně) zabránit realizaci urbanisticky či architektonicky rušivých záměrů (staveb, veřejných prostorů).
3. Soustavná edukace členů samosprávy města v oblasti kultivace prostředí města.
4. Mediace urbanisticky či architektonicky významných či kontroverzních témat rozvoje města.
5. Prosazení i kvalitativních kritérií při výběru dodavatelů architektonických služeb.

Problémy:

Absence koordinace prací městského architekta na straně města (na straně města není stanoven žádný koordinátor, resp. osoba odpovědná za zadávání úkolů městskému architektovi, práce přicházejí nahodile, bez vzájemné koordinace).

Blatná

Význam a přínosy spočívají v odbornosti architekta – urbanisty, která ve městě (ať už v samosprávě nebo na úřadu) chybí. S tím souvisí:

- poradenství samosprávě s přípravou projektů města;
- pomoc s komunikací s veřejností;
- možnost řešit odborné koncepční dokumenty (manuály, metodiky, studie);
- konzultace či návrh drobných intervencí do veřejných prostranství;
- pomoc stavebníkům v území (konzultační hodiny pro veřejnost).

Problémy:

- rozkročení mezi samosprávou a přenesenou působností;
- věčné hledání hranice mezi subjektivním (byť odborným) názorem a snahou o objektivizaci témat a problémů;
- závislost na samosprávě (tedy zároveň podřízenost a zároveň snaha o nezávislé odborné postavení).

Brandýs nad Labem

Přínosy vidím především v rozvoji města, v posuzování developerských projektů a v koordinování projektantů, kteří pro město pracují.

Problémem může být vliv představitelů samosprávy na rozhodování architektů.

Břeclav

Nezávislý pohled na rozvoj města, iniciace nových podniků pro rozvoj, podpora kvalitní architektury často prostřednictvím soutěží, náměty a připomínky k existujícím projektům atd.

Červený Kostelec

Práce městského architekta je důležitá pro kontinuální kultivaci veřejného prostoru města.

České Budějovice

Město je velmi složitý organismus s mnohdy protichůdnými zájmy jeho občanů, uživatelů i představitelů. Obvykle není k dispozici mnoho objektivních nástrojů k uspokojivému sladění různorodých zájmů, a tak se nelze vyhnout kompromisům nebo nedorozumění. Ani ty by však neměly vybočovat z koncepčních rámců. Je vždy prospěšné, je-li městským architektem jmenovaný odborník s městotvornými schopnostmi, jinak tuto funkci vykonává někdo nekontrolovaně, skrytě. Má-li být jeho výkon k užítku města, musí si získat důvěru zřizovatele. Ten by měl mít vůli s ním spolupracovat na základě předkládaných námětů a doporučení. Při představování krátkodobých záměrů a dlouhodobých cílů by měl být městský architekt schopen doložit srozumitelnou a jednoznačnou analýzu řešené problematiky.

Český Krumlov

Všechno je lepší! Jen problémy, které nikdo předtím neviděl, potom větší...

Děčín

Architekt by měl umět rozpoznat a z povahy své profese artikulovat problémy, které jsou pro obyvatele obce, nebo města ve kterém pracuje těžko rozlišitelné. Mě by měl nadhled. V tom nejlepším případě dokáže do svých řešení zahrnout daleko větší okruh problematiky, než si všichni zúčastnění na začátku dokázali představit. Jedním z velkých přínosů jeho práce by měla být úspora finančních prostředků, i když většinou především z dlouhodobého hlediska.

Dolní Břežany

Významem obecního architekta pro obec je jeho (její) odborný vhled a snaha o celkovou koncepci. Díky těmto koncepcím se dá předcházet sousedským sporům, ať už jde o odstupy domů, výšky, terény atd. Díky tomu může obecní architekt v podstatě zhodnocovat obec a bydlení jejich obyvatelům, a díky němu se může taky v obci nacházet dobrá architektura. Město má být rostlé a „barevné“ ve smyslu různorodosti dobrých rukopisů autorů, které má možnost obecní architekt předem vybrat.

Frýdek-Místek

Ve vzdělávání. Architekt by měl poznat místo, kde působí, a tuto znalost předat vedení obce, zaměstnancům a hlavně veřejnosti. U investičních akcí by měl působit jako koordinátor návrhové části a přicházet s řešením problémů – pomá-

hat architektům navrhnout věc na dané místo. Dát jim k dispozici informace, které k tématu nashromáždil, konzultovat. Dlouhodobě by měl mít v hlavě, jak bude město vypadat za 50–100 let.

Chrudim

Otázka není na stručnou odpověď, ale na několikadenní konferenci. Například architekt by měl být jednou z mnoha profesí, které chrání odborné zájmy při rozvoji území. Měl by se snažit dosahovat konsenzu zájmů, usměrňovat, moderovat a posouvat konsenzuální rozhodnutí dále. Z mého pohledu nejde o ortodoxní prosazování architektonických a urbanistických pouček ze školy nebo módních profesních hesel, ale odraz reálných souvislostí při rozvoji území, kde architekt není jediný, kdo může mít názor a požadavek. A měl by pomoci samosprávě sídla učinit rozhodnutí, jinak je to jen „povídání“.

Jičín

Význam městského architekta spatřuji zejména v možnosti nastavení principu koncepčního uvažování při plánování města, a to i se zapojením veřejnosti. Za přínos lze považovat poradenskou a konzultační činnost pro stavebníky a investory, tak i odbornou oporu pro vedení města, zastupitelstvo, radu a výbory. Problémem v činnosti je pro mne zejména nesdílení informací a nezohlednění odborné argumentace.

Jihlava

Dobrý městský architekt pomáhá městu vyhodnocovat záměry v širších souvislostech a koordinovat mnohdy protichůdná stanoviska dalších odborů, politiků a soukromých investorů. Bez městského architekta snadno hrozí, že jednoduše kvantifikovatelné argumenty (intenzity dopravy, cena výstavby apod.) převáží nad parametry kvalitativními, které nelze jednoduše vyčíslit a porovnat (např. přehlednost a uživatelská kvalita veřejných prostorů a obytného prostředí apod.). Díky městským architektům se řízení města posouvá od utilitárních rozhodnutí na promyšlené směřování k cíli.

Litoměřice

Činnost architekta města by měla spočívat v usměrňování jednotlivých akcí tak, aby město a jeho okolní krajina nabízely obyvatelům i návštěvníkům jedinečný obraz města a jeho okolní krajiny, pestrou škálu a kompozici přitažlivých veřejných prostranství, vyváženou urbanistickou strukturu s množstvím přírodních, architektonických i uměleckých prvků. Problém vidím především v tom, jak tohoto nedosažitelného cíle dosáhnout. Jsem přesvědčen o tom, že se jedná a činnost soustavnou a trvalou. Cestu k alespoň dílčím cílům by usnadnila včasná informovanost investorů i projektantů o dohodnuté koncepci rozvoje území a urbanistické vizi budoucího uspořádání celého města a podílu jednotlivých staveb i prvků na jejím postupném naplňování.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Městský architekt by se měl (při dlouhodobějším působení) podílet na formování a udržování celkové urbanistické koncepce, na vytváření charakteru sídla, na proporcionálním a rozumném (přiměřeném!) rozvoji města. Přinášet odborné názory nezátížené politickými tlaky a preferencemi. Také je důležité šířit osvětu mezi veřejností, mezi obyvateli města (o urbanismu, o územním plánování, o památkové ochraně, o smyslu toho všeho atp.). Vnitřním problémem je vzájemná komunikace mezi samosprávou státní správou, městským úřadem, architektem..., která často vázne. O řadě akcí, resp. problémů, se dovidám pozdě, když věc již prakticky nelze napravit.

Napajedla, Spytihněv

Více architektonického náhledu, problémy jsou v nedostatečném oslovování architektů ze strany stavebníků, resp. mizivého počtu alespoň dobrých architektů.

Olomouc

Při rozsahu činností, které zajišťujeme na úrovni města velikosti Olomouce, považuji útvar hlavního architekta především za týmovou činnost spolupracujících specialistů zejména v oblastech urbanismu, architektury, dopravy, technické infrastruktury, zeleně a dalších. Význam a přínosy útvaru hlavního architekta spatřuji především v systematické práci na koncepčním rozvoji města a koordinaci jednotlivých záměrů.

Orlová

Dozor, nadhled a vhled.

Praha 15

Odpovím otázkou. Kdo jiný nežli architekt by měl určovat podobu (urbanistickou, architektonickou, estetickou) obce, městské části, objektu, veřejného prostranství etc...? Slovo problém nemám osobně rád, je to pouze něco, co se dá vyřešit, a tím pádem to není problém, či nikoli, a tedy to také není problém. Ovšem schází mi jakákoliv snaha o právní postavení architekta. Bohužel i například připravovaný nový stavební zákon se tomu vyhýbá.

Praha 20

V mém případě bylo přínosem eliminovat nesoulad s ÚP a územními regulativy (zastavěnost, doprava v klidu, podlažnost, koeficient zeleně).

Přerov

Přínos může být viděn v komplexním pohledu na problematiku urbanismu, architektury a staveb obecně. Jednotlivé složky veřejného prostoru či staveb, jakými jsou doprava, inženýrské sítě, zeleň, požární bezpečnost, statika, energetická úspornost, mají své zájmy hájeny na základě přesných norem a vyhlášek. Normová řešení jsou v dobré víře řazena bez ladu a skladu. Celkový charakter místa pravidla nemá a zůstává často zapominán.

Rožnov pod Radhoštěm

Městský architekt přináší nadhled a propojení více hledisek při posuzování problémů a projektů, ke kterým by sice bylo dobré mít projektového architekta, ale ne vždy se tak stane. Někdy cítím, že se jen snažím, aby něco nedopadlo „až tak špatně“, jindy mohu být a jsem iniciátorem procesu, který připraví podmínky pro kvalitní práci šikovných kolegů, ať již na úřadě, nebo kolegů profesních.

Slavkov u Brna

Význam: Neustranný nezávislý odborník.

Přínosy: Pružnost spolupráce, znalost území, možnost komunikace přímo s občany.

Problémy: Nevstřícná legislativa. (Zákon o veřejných zakázkách, který naprosto nezohledňuje specifika zadávání a zpracovávání zakázek v oblasti urbanismu, architektury, především jedinečnost každého projektu. Mnohé normy, které nedostatečně rozlišují specifika různých prostředí, např. stávající městská struktura vs. výstavba na zelené louce apod.)

Šlapanice

... a potřebují ho vůbec? Odpovím otázkou: Je v silách zastupitelů činit správná rozhodnutí o koncepci, územně plánovací dokumentaci, o urbanistických a architektonických tématech rozvoje, o podobě veřejných prostranství, městských a významných privátních investicích bez konzultace s městským architektem (případně s týmem městského architekta)? Dokáží bez něj dosáhnout rovnoprávné a oboustranně výhodné spolupráce s developery? Dokáží bez něj vytvářet podmínky pro tvůrčí architektury pro zvyšování urbanistické a architektonické kvality? Je v jejich silách občanům srozumitelně vysvětlit podstatu a význam kvality prostředí, veřejných prostranství a staveb? Pokud to dokáží, pak městského architekta nepotřebují.

Nechtěl jsem se položené otázce vyhnout. Ale mám za úkol být stručný, což u tak závažných témat dost dobře nejde. Pro nepovrchní čtenáře, kteří skutečně stojí o systematickou a komplexní odpověď, nabízím nahlédnutí na web České komory architektů: Městský architekt – edice ČKA. V tomto „manuálu“, na jehož vzniku jsem se jako člen Pracovní skupiny Urbanismus ČKA ne úplně zanedbatelnou měrou podílel, ty odpovědi najdete...

Uničov, Litovel

Udržení charakteru stávající zástavby v případě dostaveb, plomb, rekonstrukcí, nástaveb, stanovování stavebních a regulačních čar, charakteru střešní krajiny... Problémy pak v zákonném rámci pro vyjádření hlavního architekta.

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Městský architekt by měl být iniciátorem koncepce a směřování sídla, ve kterém svoji činnost vykonává, měl by plnohodnotně plnit roli odborného poradce v oblasti urbanismu a architektury. Důležitá je schopnost komunikace nejen s vedením města, ale i s odbornou i laickou veřejností.

Veselí nad Moravou

Význam – zavedení trochu systémového přístupu.

Přínosy – možnost ovlivnění formulace zadání.

Problémy – úplná závislost na místních politických podmínkách (vychází ze zákona, řešitelné jen vázaným příspěvkem na činnost MěA z MMR s podmínkami kontinuity a kvality, alespoň minimální míry řešení z pohledu MěA hlavních problémů obce).

Vysoké Mýto

bez odpovědi

Které konkrétní problémy rozvoje města/obce, se kterými jste se setkal, považujete za nejvýznamnější, z jakého důvodu?

Bílina

1. tvorba manuálu označování provozoven v městské památkové zóně
2. tvorba koncepce dláždění chodníků na území celého města

Blatná

- Nutnost přizpůsobovat rozvojové projekty města délce a rytmu volebních období – je složité plánovat dlouhodobější projekty a strategie.
- Nejistota a nejasnosti kolem dotačních programů. Obtížné se s nimi pracuje jako se spolehlivým finančním zdrojem. Mnohdy jsme nuceni ad hoc vymýšlet rozvojový projekt dle aktuální dotační výzvy, což postrádá smysl.
- Nedostatek financí obecně. Mnohdy chybí finance na základní údržbu území, natož na pro projekty s přidanou hodnotou a složitější/důkladnější projektovou přípravou.

Brandýs nad Labem

Neexistující zásady města, na základě kterých by se měly vybírat příspěvky od developerů.

Nekonzistence v uzavírání plánovacích smluv s developery.

Nedostatečná veřejná infrastruktura pro budoucí rozvoj.

Břeclav

Problém je samozřejmě nyní covid, nelze se potkat s lidmi, se kterými potřebuji, jinak nevím jestli zrovna nejvýznamnější, ale problém např. s kolizí interních předpisů k veřejným zakázkám se záměrem vyzvané uzavřené projektové soutěže u zakázek menšího rozsahu, beze změny interních předpisů, což zatím není možné.

Červený Kostelec

Jsou to společensky významné stavby (např. tělocvična) a zásahy do městského centra, které řešíme formou architektonických soutěží.

České Budějovice

Velmi obtížně se prosazuje koncepční řešení. Obvykle jsou nastolována ad hoc témata. Volení zástupci města mají krátkou dobu na realizaci svých záměrů. O dlouhodobou přípravu nejeví vždy velký zájem. Je na městském architektovi tuto slabinu překonat.

Český Krumlov

Byrokracii – legislativu způsobu přípravy územního plánu a jako největší problém legislativní postup případné změny územního plánu malých a středně velkých obcí!

Děčín

Podařilo se mi iniciovat a realizovat soutěž na lávku přes Labe uprostřed města. Děčín se s Podmokly spojil až v roce 1942 a nádherná nábřeží na pomezí obou těchto částí, tedy v dnešním centru, dosud nejsou adekvátním způsobem využita. Právě lávka pro pěší podél železničního mostu a úpravy obou jejích předpolí vytváří pro tato propojení daleko lepší podmínky, napomáhají přístupu k Děčínu jako „městu krátkých vzdáleností“.

Dolní Břežany

Byrokracie, chyby v územních plánech poté velmi složité a dlouze řešitelné, mnohdy ne-selský rozum úředníků a taktéž nadutost některých investorů. Ale poznám to hned od pohledu. Protože stavby vypadají jako jejich stavebníci. A většinou vyjdu s každým.

Frýdek-Místek

Podobu veřejného prostoru, který je zdevastovaný hlavně u větších měst, kde chybí prostředky na obhospodařování obrovských zpevněných i nezpevněných ploch, pěší a cyklistické vazby. Je důležité, aby město bylo příjemné hlavně pro pěší a cyklisty, člověk v autě, ve svém vlastním mikrosvětě, ho stejně neocení, nebo ho stejně tak může ocenit z fotografie. Problém tedy je, že mnoho měst není v dnešní podobě navrženo pro lidi.

Chrudim

Hlavním problémem rozvoje je množství účastníků, množství mnohdy nerelevantních názorů, absolutní roztržičnost zájmů a v neposlední řadě osobní rivalita a osobní zájmy. Architekt by pak mohl přispět k nalezení konsenzu, pokud je respektován.

Jičín

Městu aktuálně chybí reálně zastavitelné obytné plochy, ačkoli je o ně velký zájem. Zástavbu v obytných plochách definovaných stávajícím Územním plánem se často nedaří realizovat. Ve svém důsledku pak dochází k přesunu investorů do okolních obcí, což vede k dalšímu zvyšování dopravní zátěže města dojížděním za prací a službami. Problémem rozvoje města je i skutečnost, že Jičín nemá dokončený vnější a centrální dopravní okruh. Centrum města je negativně zatížené motorovou dopravou. Městu chybí i vyvážené nastavení užívání veřejného prostoru pro jednotlivé druhy dopravy. Ačkoli je Jičín městem krátkých vzdáleností, je orientován převážně na motorovou dopravu, což kumuluje problémy s parkováním a zhoršuje přístupnost pro ostatní druhy dopravy.

Jihlava

1. Nevhodná legislativa: Územní plánování v českém pojetí řeší primárně funkce, nikoli prostorové kvality. Samosprávy mají velmi omezené možnosti aplikovat svoji představu o podobě města. Pokrytí celého města regulačními plány a územními studii je nereálné a pravomoc vydání vlastních stavebních předpisů má pouze Praha.
2. Nevhodně nastavený systém financování měst: Při rozdělování daní jsou preferována 4 největší města na úkor zbytku republiky. Příjmy menších měst jsou tedy příliš nízké na to, aby se města mohla rozvíjet podle svých potřeb. Nad reálnou potřebu měst se tak dostává kritérium „na co jsou zrovna dotace“.
3. Vzájemně nekompatibilní délka volebního období a legislativního procesu přípravy staveb: Za jedno volební období prakticky nelze stihnout připravit a realizovat žádný významnější projekt od samého počátku vzniku myšlenky po realizaci.
4. Rigidní přístup Policie ČR, která nadřazuje rychlost automobilové dopravy nad další požadavky na tvorbu a užívání veřejných prostorů (pobytové kvality, zeleň, veřejná doprava, pěší a cyklisté), a to i v případech, kdy je navrhované řešení plně v souladu s legislativou.
5. Nevyvážená legislativní ochrana dopravní a technické infrastruktury a stromů: Zatímco dopravní a technická infrastruktura má stanovenou ochranná a bezpečnostní pásma, stromy takovou ochranu nemají. Často se stává, že ani uhybnulé stromy již nelze nahradit novými.

Litoměřice

Určité problémy v celkovém rozvoji města vyvolávají zájmy jednotlivých investorů. Důvodem jsou jejich jinak nastavené cíle, které jsou často prosazovány jako nadřazené. Pokud ale má město připravená komplexní řešení problémů svého organismu, má zpracovány kvalitní a nezávislé studie, má vždy dostatek argumentů a tak se daří zájmy a vize koordinovat a nevytvářet tak vědomě problémy nové, mnohdy obtížněji řešitelné.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Vnější problém je politické rozdělení společnosti promítající se do ostré polarity – vládnoucí koalice versus opozice. Tato situace často má nejen možnost rozumné a včas uzavřené dohody, ale i do pokročilého stadia rozdělné akce.

Napajedla, Spytihněv

Malý, resp. žádný požadavek na zpracování územních studií nebo regulačních plánů z územních plánů.

Olomouc

Za zásadní považují z dlouhodobého hlediska zajištění rovnováhy všech zájmů při rozvoji města, což není při jejich různorodosti a často i protichůdnosti jednoduché. Rozvoj města v současné době velmi podstatným způsobem ovlivňuje jeho omezené rozpočtové možnosti.

Orlová

Všechno, co napíšu kolegové.

Praha 15

Každý, i malý zásah, třeba do veřejného prostředí, upraveného investičního záměru dle mého doporučení, potěší. V současnosti jsem rád, že jsou na městské části politici, kteří chtějí mít o jejím rozvoji jasno.

Praha 20

Za nejvýznamnější považují nekompetentnost některých představitelů obce, kteří problému nerozumí, ale chtějí se zviditelnit. To nastalo po ukončení mé smlouvy a výměně představitelů obce na základě koaličních smluv. Naštěstí jsem se s tím během své působnosti nesetkala. Radní, pod kterou jsem spadala, byl člověk z oboru, ale vzhledem k tomu, že tuto městskou část sleduji i dále, dnes je to katastrofa...

Přerov

Velkým problémem jsou záměry velkých infrastrukturních staveb, které řeší státní či krajské subjekty na území města. Město je o těchto záměrech informováno většinou až ve fázi, kdy je projekt hotov a systémová úprava projektu není možná. Infrastrukturní stavby navíc vůbec nepočítají s parametrem architektury, jedná se o odosobněná vzorová řešení vzorových řezů. Zásadní pro rozvoj města je problém diskontinuity (v rozhodování, ale i v nastavení např. dotačních titulů) a způsob financování záměrů, respektive systém dotačních titulů.

Rožnov pod Radhoštěm

Aktuálně je to problematika územního plánu, ale nejvíce jsou vidět pochopitelně investice. A na co se často zapomíná: běžná každodenní údržba a drobné opravy. Ty mohou být dobrou příležitostí pro fyzicky malá zlepšení, ale s velkým významem.

Slavkov u Brna

Zárukou dobrého výsledku je výběr dobrého architekta. Bohužel zákon o veřejných zakázkách nebere dostatečně v potaz specifika oboru. Např. velmi nízký limit „zakázky malého rozsahu“ (do 2 mil. Kč). Zadat podlimitní zakázku (tedy >2 mil. Kč) už je pro samosprávu i státní správu velmi složitý, časově a finančně náročný úkon.

Šlapanice

Nejvážnější problém vidím v tom, že se ani po 30 letech od konce socialismu nepodařilo naše územní plánování provázat s ekonomickými nástroji, jak je to zcela běžné v okolních státech Evropy. A nejenom tam. Bez ekonomických pák, bez daňových nástrojů jsou nejvážnější témata územního plánování souborem bezzubých proklamací: dosažení koncentrovaného sídla, tlak na využití zastavitelných pozemků v intravilánu, zamezení nadbytečných (a nezdělaných) záborů zemědělské půdy, expanze do krajiny, zbytečné zvyšování nároků na infrastrukturu... A bez finanční nebo věcné spoluúčasti developerů na budování infrastruktury se zase rozevírají nůžky mezi rozvojem nových aktivit a prohlubujícím se deficitem dopravní, technické a občanské infrastruktury...

Nelepším se problémem je kvalita projektů. Nemluvím přitom ani tak o architektuře, dispoziční a estetické kvalitě soukromých staveb – tu nejde nadiktovat. Mluvím o elementárních urbanistických zásadách, o kvalitě veřejného prostoru, na kterém se soukromé stavby vždy více či méně podílejí. Kvalitu urbanistického detailu ponechává současná územně plánovací praxe náhodě.

Stavební úřady rozhodují (dle stavebního zákona legitimně) podle územního plánu, který obsahuje naprosto nedostatečné prostorové regulativy a kvalitativní parametry. Regulační plány se nedělají, protože jsou pracné, drahé a časově náročné. Územní studie jsou nezávazné a lze je vyměnit jak ponožky. Zastavovací studie už neexistují. A nápad tuším 23. novely stavebního zákona nahradit odbornou tvůrčí činnost kvalifikovaného urbanisty a demokraticky projednanou a přijatou podrobnou ÚPD závazným stanoviskem úředníka státu (§ 96b SZ) se mi ani nechce komentovat. Podmínky pro výstavbu musejí být předem transparentně stanoveny v demokraticky projednaných a přijatých podrobných územně plánovacích nástrojích pro rozhodování. A pokud to nestačí (především u velkých měst), pak musí existovat možnost stanovit (vedle obecně závazných prováděcích vyhlášek SZ) podrobnější podmínky v samosprávou přijatých stavebních předpisech. Jedině v nich je možné zohlednit specifika konkrétního sídla a nasadit laťku kvality. Dodržení těchto regulativů a podmínek lze přitom snadno zkontrolovat stavebním úřadem – ne armádou úředníků orgánů ÚP v osmistránkových závazných stanoviscích dle § 96b SZ, v nichž se zkoumá soulad psí boudy s celostátní politikou územního rozvoje. A ve kterých si chybějící podmínky územního plánu úředník orgánu ÚP „zpodrobnuje svépomocí“ – jak ho nabádá metodický pokyn MMR ČR, a jak mu umožňují vágně formulované cíle a úkoly ÚP (§§ 18 a 19 SZ). Někteří úředníci orgánu ÚP (naštěstí ne všichni) to pochopili jako příležitost k „opravování“ předkládaných záměrů podle svých subjektivních estetických preferencí, které § 96b promění za závazné. Architekturu tak netvoří autorizovaní architekti, ale úředníci státu s neukojenými tvůrčími ambicemi.

Kvalitu vystavěného prostředí ale není možné dosáhnout cenzorstvím ani státního úředníka, ani městského architekta. Jejich úlohou je poskytovat službu, stanovovat předem transparentní podmínky pro výstavbu, udržitelný rozvoj sídla, pro vznik kvalitní architektury, pro zjednodušení byrokratických procesů. Ne demonstrovat moc a šikanovat.

Uničov, Litovel

Problémy a potřeby stanovení regulace nové zástavby aby nebyla příliš omezující a přitom se podařilo udržet charakter obytných skupin, opírání se o vágní formulace o umístování a charakter staveb s ohledem na „stávající charakter a hodnoty území“. Za sebe jsem si vytypoval pouze následující jakž takž zákonně uplatnitelné vyhlášky a paragrafy:

- „Vyhláška č.225/2017 Sb, novela stavebního zákona, § 19 odst. (1), kde se stanoví, že úkolem územního plánování je a) zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty, b) stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky v území,... d) stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb a veřejných prostranství e) stanovovat podmínky pro ...umístění a uspořádání staveb s ohledem na stávající charakter a hodnoty území... o) uplatňovat poznatky zejména z oborů architektury a urbanismu, územního plánování, ekologie a památkové péče.“
- „§ 90 stavebního zákona, kde se stanoví, že při posuzování záměru žadatele.. (2) Stavební úřad posuzuje soulad s územně plánovací dokumentací a s cíli a úkoly územního plánování...“
- „§ 96b stavebního zákona, Závazné stanovisko orgánu územního plánování, (3)...orgán územního plánování určí, zda je záměr přípustný z hlediska souladu s politikou územního rozvoje a územně plánovací dokumentací a z hlediska uplatňování cílů a úkolů územního plánování, či nikoliv.“

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Mezi nejčastější problémy, zejména větších měst, patří tlaky investorů a developerů s cílem stavět lukrativní bydlení bez potřebné občanské vybavenosti a její narůstající deficit ponechat na bedrech města. Dalším častým problémem je „vytěžení území“ bez ohledu na potřebu veřejných prostranství nebo zeleně.

Veselí nad Moravou

Realizované:

- formulace dlouhodobého strategického plánu + programu rozvoje – dlouhodobá koncepce do r. 2040
- návrh a koncepce realizace průmyslové zóny (po cca 30 letech od vymezení ploch v územním plánu města)
- návrh a koncepce realizace jednotlivých lokalit pro bydlení (po cca 30 letech po vymezení ploch v územním plánu města).

Nerealizované:

- s řadou významných problémů rozvoje města jsem se setkal, ale nemohl je ovlivnit (brownfieldy, MPZ, veřejná prostranství, participace aktérů včetně občanů na formulaci záměrů obce i v rámci jednotlivých projektů)

Vysoké Mýto

- Rigidnost územních plánů, neexistence podrobných územních studií, ..., nechť ke spolupráci ze strany státní správy.
- V rámci konkrétních projektů špatná kvalita práce projektantů i lokálních architektů – s minimem úsilí o kvalitní výsledek, nebo s minimem nadhledu nad danou problematikou.

Vypisujete urbanistické/architektonické soutěže, pokud ano, s jakým výsledkem?

Bílina

Ve městě působím jako městská architektka zatím jen 1,5 roku, za tu dobu zatím nebyla uspořádána žádná soutěž, ale podařilo se mi zavést standard výběru architektonických služeb (zpracování architektonických studií atp.) pomocí kvalitativních kritérií hodnocení nabídek ve veřejných výběrových řízeních.

Blatná

Snažíme se o vypsání soutěže na sportovní víceúčelovou halu. Zatím jsme ve fázi zpracování změny ÚP, která je pro vypsání soutěže potřeba.

Brandýs nad Labem

Zatím bohužel ne, ale věřím, že se to brzy změní.

Břeclav

Ano, nyní máme vypsány dvě soutěže, jednu projektovou architektonickou, druhou ideovou urbanistickou.

Červený Kostelec

Podařilo se nám v loňském roce uspořádat jednu architektonickou soutěž, která přinesla novou podobu tělocvičny. S výsledkem jsme velmi spokojeni. Další soutěž připravujeme v tomto roce.

České Budějovice

Vypisování soutěží by nemělo být považováno za cíl práce městského architekta. Je to prostředek k nalezení lepšího řešení a vhodných partnerů, v jehož závěru je realizace záměru. Využívání soutěží vede ku prospěchu města a měli by se na nich podílet stejnou měrou městští architekti i představitelé města.

Český Krumlov

Ano, se skvělými výsledky – architekt města není ten, kdo ve městě projektuje, ale ten, kdo hledá a určuje cestu, jak a jakými prostředky dosáhnout cíle.

Děčín

Vedle soutěže jsou velmi důležitá výběrová řízení, kde se dlouhodobě snažíme jako hlavní kritérium nestanovit cenu, ale kvalitu architektonického portfolia k zakázce se vztahující. Soutěží je vždy jen pár, ale projektovaných zásahů ve městě jsou desítky.

Dolní Břežany

Ano. Většinou jako vyzvané. A ty, které jsem vypisovala já, dopadly dobře.

Frýdek-Místek

Ano, zatím s horšími výsledky. Obě dvě soutěže, které jsme vypisovali, čekají na realizaci. Nicméně vztah k soutěžím je zatím ze strany vedení pozitivní, odhaduji, že v budoucnu vypíšeme další, možná i vyzvané. Je to ale pomalá práce ukazování pozitiv a přeměny způsobu zadávání veřejných zakázek. Skoro je až složitější přesvědčit o tom úředníky než politiky.

Chrudim

Za mého působení byly zorganizovány dvě soutěže o návrh. Jedna z nich byla dovedena až do fáze prováděcího projektu a realizace čeká na možnost dotací. Druhá soutěž přinesla nepříliš přesvědčivé návrhy s řadou komplikovaných řešení a vedení města od záměru podle zadání soutěže upustilo.

Jičín

Město vypsaloby za posledních sedm let celkem tři veřejné soutěže o návrh na připravované investiční akce. U všech tří soutěží se na základě vítězných návrhů zpracovává podrobnější dokumentace. Dvě z akcí jsou krátce před realizací.

Jihlava

Ano. Dosavadní zkušenost s výsledky soutěží je velmi dobrá. Soutěž umožňuje vybrat z množství variant nejlepší řešení. Vítězný návrh je už při výběru podroben debatě se zástupci dotčených orgánů a výrazně se tím zrychluje následné projednání. Eliminuje se tak i riziko, že projekt po zpracování všech připomínek bude kompromisem, se kterým ve výsledku není plně spokojen nikdo.

Litoměřice

Ano. Město si uvědomuje přínos urbanistických i architektonických soutěží a snaží se jejich výsledky využít při realizaci jednotlivých rozvojových záměrů. Při přípravě soutěží klade důraz na obsah a kvalitu soutěžního zadání a soutěžních podmínek. V roce 2011 připravilo ve spolupráci s Nadací Proměny soutěž Obnova Jiráskových sadů, která se stala podkladem pro následnou projektovou dokumentaci a realizaci úprav dokončených v roce 2015.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Výběrová řízení samozřejmě ano, soutěže v minulosti výjimečně, v současnosti, pokud vím, ne. Pokládám to za chybu, ale v nynější situaci Lysá nad Labem ne za tu největší.

Napajedla, Sptyhněv

Zatím nebyla potřeba.

Olomouc

Útvar hlavního architekta vznikl v organizační struktuře města v roce 2018 a následně byla městem v roce 2020 vypsána architektonická soutěž na podobu nové pobočky městské knihovny. Další kroky při realizaci záměru závisí na rozpočtových možnostech města. Jednalo se o první architektonickou soutěž vypsanou městem po téměř dvaceti letech a je předpoklad, že ve vypisování soutěží bude město dále pokračovat.

Orlová

Jednu za cca 10 let. Následuje postupná realizace.

Praha 15

Jsmemy „chudá“ městská část. Bohužel na vypisování soutěží přes ČKA nemáme dostatek financí. V minulosti jedna veřejná architektonická soutěž na našem území proběhla a na spolupráci s vypisovatelem osobně rád vzpomínám. Vše se ovšem samozřejmě děje v rámci zákona o zadávání veřejných zakázek.

Praha 20

Během mé krátké působnosti nebyla žádná soutěž vypsána (nebylo na co).

Přerov

Architektonické soutěže jsou obecně vnímány jako potenciální problém, a to s ohledem na cenovou a časovou náročnost procesu a také skutečnost, že mnohdy vítězný návrh není tím nejvhodnějším z pohledu obce. Vítěz soutěže pak někdy považuje návrh za dogma a neakceptuje potřebu naslouchat a dále s návrhem pracovat. V současnosti zkoušíme formu soutěžního dialogu.

Rožnov pod Radhoštěm

Zatím jsme vypsaloby dvě architektonické soutěže, které přinesly zajímavé návrhy, jsou rozpracovány do prováděcí projektové dokumentace a snad se letos i zahájí stavba. Používáme také souběžné zadání studií s tím, že za pomoci odborníků vybereme nejlepší z nich k dalšímu rozpracování.

Slavkov u Brna

Ano.

Šlapanice

Samozřejmě. V současné době připravujeme urbanistko-architektonickou soutěž na využití brownfieldu bývalého cukrovaru uprostřed města. Což je dřímající rezerva pro nové městské centrum.

Ale využíváme i jinou možnost. Pro získání co nejkvalitnějšího řešení (urbanisticky, architektonicky, investičně, provozně) u rozpočtově menších veřejných investic volíme formu paralelního zadání (cca 3–4). I tato forma totiž dokáže vytvořit konkurenční prostředí a vyvolat mezi oslovenými architektonickými ateliéry potřebnou soutěživost. Podmínkou úspěchu je kvalitní zadání, pečlivý výběr oslovených (vždy se vybírá podle referencí a vždy se na výběru podílí širší tým lidí) a neméně pečlivý musí být výběr hodnotící komise – městský architekt je v ní vždy, ale ne jako „šéf“, spíše jako mediátor. Na rozdíl od průběhu klasické soutěže vždy zveme jednotlivé autory, aby svůj návrh hodnotící komisi prezentovali a zodpověděli dotazy. Osobní kontakt, vystupování, anticipace, jednání ve stresu, schopnost argumentačně hájit hodnoty svého díla, stejně jako naslouchat, vážit a případně akceptovat požadavky druhé strany, což vůbec nejsou druhořadá kritéria pro budoucí spolupráci a pro dosažení co nejlepšího výsledku...

Uničov, Litovel

Obecně ne. Pouze ve spolupráci s odbory města Litovel a agenturou 1x soutěž o návrh stavby. Výsledek dobrý.

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Vypisování veřejných soutěží je nejtransparentnějším způsobem získání kvalitních návrhů, používám je úspěšně velmi často, stejně jako zadávání některých prací studentům fakulty architektury

Veselí nad Moravou

Ne, samospráva realizuje jen obchodní soutěže.

Vysoké Mýto

Rozhodně ano, organizuji vyzvané soutěže s oslovením renomovaných architektů jak pro účast v soutěži, tak v porotě pro hodnocení. Vždy se snažím s městem domluvit vysoké skicovné. Na stavby menšího rozsahu oslovuji minimálně tři renomované architektky s požadavkem na předložení cenové nabídky.

Jakou pomoc byste potřeboval/a ke zkvalitnění Vaší práce, ať již na úrovni národní nebo municipální?

Bílina

Nenarážím na žádné problémy.

Blatná

Na úrovni státní by se hodila podpora (zejména metodická) vedoucí k jasnějšímu zakotvení pozice městského architekta (vymezení pravomocí, působnosti). Na úrovni municipální (ovšem s podporou – zejména finanční /personální – státu), by se pro externě spolupracujícího městského architekta významně hodila pomoc jakéhosi úředníka – koordinátora. Tedy pověřeného úředníka, který by na úřadě kromě své standardní náplně práce vedl a organizoval agendu městského architekta. Zejména během nepřítomnosti městského architekta by sledoval aktuální projekty, témata, byl by přítomen potřebných jednáních a určoval by agendu jako osoba (ideálně) nezávislá na samosprávě.

Brandýs nad Labem

Lepší finanční ohodnocení, které by vedlo k zintenzivnění práce pro město na úkor času věnovanému projektům pro klienty.

Břeclav

Nic zásadního, pomohlo by samozřejmě stabilní legislativní prostředí, což se bohužel již řadu let v ČR nedaří.

Červený Kostelec

Nejdůležitější je důvěra vedení města v práci městského architekta. Bez ní by tato práce nebyla možná.

České Budějovice

Na zřízení pozice městského architekta se podílí konzultačně ČKA. Možná by byla prospěšná intenzivnější zpětná vazba od města i architekta po jeho uvedení do funkce.

Města mají různě uspořádané úřady, jejichž podoba se utvářela postupně a obvykle složitě. Pozice městského architekta by měla z konkrétních podmínek vycházet a respektovat je.

Hledání ideální podoby městského architekta opřené o zákonné normy a centrálně organizovanou podporu je z tohoto hlediska poněkud kontraproduktivní. I městský architekt je tvůrčí osobností v konkrétních podmínkách.

Funkci městského architekta by měla zastávat v místě respektovaná osobnost s přirozenou autoritou. Pokud politickou reprezentaci nepřesvědčí o prospěšnosti svých názorů a návrhů, není mu pomoci.

Vhodnou pomůckou by mohlo být poskytnutí metodické podpory v oblastech, které postihují různé tematicky zaměřené manuály dnes již zpracované pro jednotlivá města. Je protismyslné je zpracovávat vždy pro každé město znovu, lze-li nalézt cestu, jak se opírat o již dosažené.

Český Krumlov

bez odpovědi

Děčín

Určitě by nejen mně pomohl kvalitní stavební zákon, který by daleko lépe dokázal nejen zpřehlednit a zefektivnit povolovací procesy, ale daleko víc pravomocí a zodpovědnosti by přesouval na samosprávy všech úrovní.

Dolní Břežany

Velmi by mi pomohl vynikající právník k ruce. Aby přepsal jasné formulace, které jsou většinou jasné stavařům, ne tak právníkům. A kdyby existovalo jasné definování pojmů, třeba „podkroví, dvojdomek“ atd.... A pak bych také ocenila, kdyby byrokracie nebyla tak zdlouhavá, kdyby mělo stanovisko obecního architekta větší váhu a mohlo suplovat třeba vyjádření útvaru územního rozvoje, nebo mu bylo, pokud někdo úředníka přesvědčí v kladný souhlas, stanovisko obecního architekta nadřazeno...

Frýdek-Místek

Kvalitní legislativu a státní správu, digitalizaci. Velmi by se hodila školení pro úředníky, která se týkají osobnostního rozvoje, proaktivity, jak si ulehčit práci atd.

Chrudim

Aby se developeři přestali pokoušet vytěžovat území „na krev“. Aby občané postupně začali chápat, že zajištění parkování soukromých aut ve veřejném sdíleném prostoru, který je určen pro mnoho funkcí, není automatickým nárokem a má své limity.

Jičín

Na národní úrovni by mé práci mohla pomoci podpora poslání městského architekta a začlenění institutu městského architekta do legislativy. Na úrovni municipální by v současné době a vzhledem k přiděleným úkolům zkvalitnilo práci rozšíření týmu městského architekta.

Jihlava

Převzít legislativu (stavební zákon a související právní předpisy) z některého fungujícího státu, např. z Rakouska, namísto neustálého hledání vlastních slepých cest.

Litoměřice

Podle mého názoru je v Litoměřicích činnost městského architekta nastavena dobře a je již řadu let stabilizovaná. Věřím, že činnost městského architekta založená na široké spolupráci všech, kteří se na rozvoji města podílejí a také na spolupráci s občany, bude pokračovat i v dalších letech.

Lysá nad Labem-Stará Boleslav

Uvítal bych, kdyby odezněla pandemie a vrátila se možnost normálního osobního styku.

Napajedla, Spytihněv

Nebudu konkrétní, materiálů ze strany ČKA je dost.

Olomouc

Na národní úrovni zejména v oblasti legislativy a popularizace kvalitního, všestranně vyváženého urbanistického rozvoje měst.

Orlová

- Větší pravomoc a nezávislost.
- Jmenování někým jiným než samosprávou = nezávislost.
- Větší oporu u komory
- Větší osvětu na úrovni státu.

Praha 15

V současnosti jsem velice rád za vzájemnou spolupráci s městskou částí. Národní pomoc vidím, jak jsem již uvedl, v jasném definování právního postavení architekta. A samozřejmě bych uvítal, kdybychom si my, městští architekti, i osobně na nějakém fóru pokecali. Doufám v lepší časy.

Praha 20

To se nedá jednoznačně napsat, záleží na mnoha věcech...

Přerov

Úpravu principů dotační politiky tak, aby podmínky byly transparentní a předvídatelné a podporovaly dlouhodobou přípravu záměrů v konkrétním území. Pozitivní zájem nás všech o naše obce.

Rožnov pod Radhoštěm

Největším limitem je u externího městského architekta čas. Celkově by asi bylo dobré nějaké vymezení mantinelů pro naši práci a zejména u větších veřejných investic by byla minimálně vhodná konzultace architekta, a to i pro stavby dopravní nebo technické infrastruktury, které mívají zásadní dopad do podoby a fungování města. Ať už jde o stavby železničních stanic, silnic nebo pokládání nových kabelů do země.

Slavkov u Brna

Kvalita realizací veřejných zakázek v oblasti architektury a stavebnictví (obecních, krajských, státních...) se musí stát etalonem kvality a příkladem pro ostatní investory. Pokud stát staví domy pochybné kvality, nemůžete chtít po soukromníkovi, aby stavěl domy nadstandardní kvality. Navíc výsledná podoba škol, hřišť, náměstí, divadel, ulic... naprosto zásadně určuje kvalitu prostředí, ve kterém se všichni pohybujeme. K tomu je potřeba požadavek kvality (resp. výběru kvalitního projektanta) zakotvit do legislativy.

Šlapanice

Pomoc nepotřebují ani tak městští architekti, jako společnost, samosprávy, tvůrčí architekti, developeři, řadoví občané, kteří mohou z práce dobrého městského architekta, který má souhrn potřebných vlastností, znalostí a zkušeností, a který pochopil svoji roli, významně profitovat. Možnost ustavení pozice městského architekta není zakotvena v žádném zákoně a už jsem několikrát odpovídal na dotazy starostů, jestli je to tedy vůbec legální... Nějaká zmínka ne o povinnosti, ale o možnosti zaangažování (zřízení pozice) městského architekta (nejenom nespecifikovaného experta – to je možné už dnes!) by určitě pomohla.

Politika architektury a stavební kultury (Usnesení vlády ČR č. 22 ze dne 14. ledna 2015), stanovuje řadě institucí řadu úkolů, co je pro rozšíření působení městských architektů zapotřebí udělat. Ty se až na výjimky neplní, řada ministerstev (viz. anketa provedená před cca 3 lety doktorandy FA ČVUT) o existenci tohoto vládního usnesení vůbec nevěděla.

Čestnou výjimkou je Česká komora architektů, která rozšířila pracovní skupinu Urbanismus o městské architektky, vydala informační brožuru – Manuál městského architekta pro samosprávy. Městský architekt byl hlavním tématem Bulletinu ČKA 3/18 (články, rozhovory, příklady dobré praxe apod.), ČKA poskytuje samosprávám konzultace, materiály, radí s přípravou výběrových řízení, vysílá své zkušené zástupce do výběrových komisí.

A druhou aktivní výjimkou je Platforma městských architektů, z.s. (dříve působící v rámci Společnosti Petra Parlěře), která pořádá pravidelná konference a stará se tak o setkávání městských architektů, o výměnu zkušeností a de facto o jejich dozdělení. ČKA a Platforma také uzavřeli memorandum o vzájemné spolupráci.

To jsou ale světlé výjimky. Tak jako v každé jiné profesi jsou i městští architekti lepší a horší. Ale je v zájmu společnosti, aby těch lepších bylo co nejvíc. Existence městských architektů v ČR je pořád tak trochu underground a samotný městský architekt je self-made man. To ale vyžaduje specializovanou přípravu. Na vysokých školách, ale možná ještě naléhavěji formou postgraduální.

Uničov, Litovel

Možná soupis zákoně podepřených „opěrných bodů“ s podrobnějšími rozklady, o něž by bylo možno se opřít při zamítání nevhodných staveb do kontextu okolí tak, aby byla i vyjádření i nadále „neprůstřelná“ při případném odvolávání se stavebníků (a v menších městech a v přidružených obcích bývají předkládány opravdu dost neuvěřitelné stavební záměry). Pokud obce mají zpracovány jen územní plán a nemají moc peněz na pořizování územních studií a pak regulačních plánů (které navíc jako ÚPD v rámci urbanistického detailu jsou jediné závazné), bývá to docela obtížné, pokud stavebník začne vyhrožovat právníky apod...

Úsrí nad Orlicí, Poděbrady

Jednou z věcí, která by pomohla podpořit postavení a činnost městských architektů, je legalizace tohoto postu ve stavebním zákoně, případně zákoně o obcích

Veselí nad Moravou

Hlubkové informace o obdobných činnostech v municipalitách v zahraničí.

Vysoké Mýto

Vyšší pravomoc a závaznost vyjádření městského architekta ve vztahu ke státní správě. Ze strany státní správy větší chuť při pořizování podrobnějších urbanistických a regulačních dokumentů – alespoň územní studie.